

FRELSESENS HØJDE

KØGE KIRKE – SCT. NICOLAI

»Fortidens Spor« – fortællinger om byen, familierne og kirken

Frelserens Højde

– kalkmaleriet der beskytter mod det onde

Frelserens Højde er malet på tredje pille fra tårnindgang i kirkens søndre sideskib. Kalkmaleriet er fra omkring 40 år før reformationen kom til Danmark, nemlig i 1536. Maleriet skønnes at være fra omkring 1500.

Kun to andre kirker i Danmark er et lignende kalkmaleri af Frelserens Højde registreret: Sct. Bendt Kirke Ringsted, som dateres til omkring 1400 og i Vigersted Kirkes våbenhus, dateret til 1450-75.

Frelserens Højde i Sct. Bendts Kirke. Foto af Per Hansen 2011, kirketjener ved Sct. Bendts Kirke.

Beskrivelse af Frelserens Højde

Kristus holder verdenskuglen i venstre hånd og den højre er løftet til velsignelse.

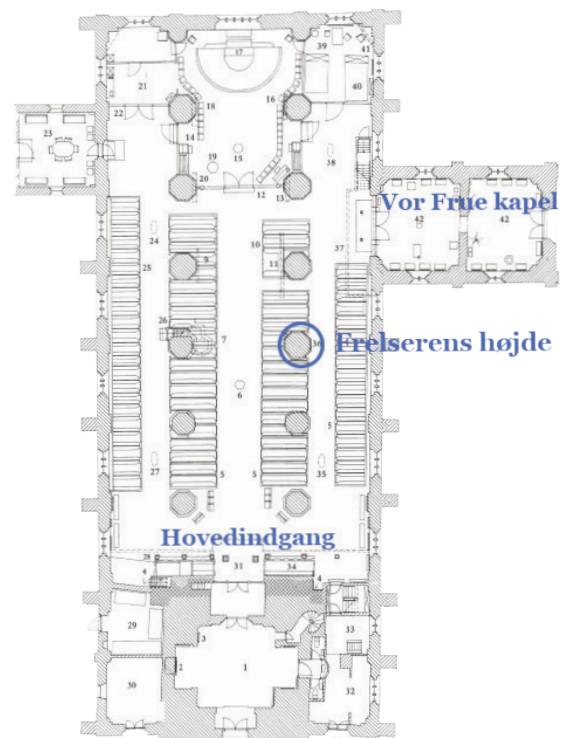
Inde i højre håndflade kan vi se et rundt rødbrunt mærke, som tegn på Kristi død på korset. Det er mærket fra naglen, som han blev sømmet fast med på korset.

Heldragten han bærer er rødbrun, han har langt rødbrunt hår og tvedelt hageskæg. Glorien er gul med rødt hjulkors. Kristus står på en grøn jordklode, kaldet jordsmonnet. Baggrunden er

oversået med små prikrosetter og korsblomster. Over skuldrene står en latinsk tekst: »Hec altitudo est saluatoris«, på dansk: »Denne højde er Frelserens. Og den højde er 2,20 meter.«.

Indgang til Frelserens Højde

Tårnrummet, blev som kirkens hovedindgang, først indrettet midt i 1800-tallet. Tidligere brugte man især Vor Frue Kapel som våbenhus. Og når man derfra kom ind i selve kirkerummet, kunne man ikke undgå at se Frelserens Højde, og det var dengang, der ikke var stolestader (bænke) i kirken.

Tre malerier af Frelserens Højde

P. Severinsen¹ har i sin artikel om Frelserens Højde kun registreret to malerier i danske kirker; Køge Kirke samt Sct. Bendts Kirke i Ringsted. Der kan dog her tilføjes en tredje kirke, Vigersted Kirke ved Sorø.

Frelserens Højde i Vigersted Kirke.

Beskyttelse mod det onde

Forestil dig mennesker komme ind i kirken gennem våbenhuset i Vor Frue Kapel og styre direkte hen til dette kalkmaleri. Måske har man dengang købt papirstrimler, som var 1/16 af Frelserens højde – det vil sige 13,75 cm. At det er 1/16 af frelserens højde er ikke tilfældigt, da dette mål nævnes i flere beretninger, som man kender over hele Europa. På papirstrimlerne var der skrevet ord til beskyttelse mod pludselige farer og alt ondt.

I stedet for en papirstrimmel kunne man også bruge en snor, som havde den rigtige længde. Snoren kunne man have bundet fast på sig, velvidende at denne snor var af Frelserens Højde, og at den beskyttede en mod det onde.

P. Severinsen refererer blandt andet til et irsk håndskrift fra omkring 1400: »Dette er Christi Legemsmaal, som det blev taget af Kejser Konstantin: nemlig man maale det her under værende Maal seksten Gange, saa har man Christi Legemslængde. Den Dag, da du ser dette Maal, vil du ikke dø nogen pludselig Død, og paa den Dag vil Jesus være Dig venlig, og Djævelen vil ingen Skade gøre dig.«

Ligeledes refererer Severinsen til Kejser Karl den Store, som fik sådanne ord i et brev fra formodentlig pave Leo III: »Den, som gudelig vil have den (Frelserens højde) eller bære den på sig, kan ikke dø af brat død, ej heller ved ild, ej heller ved vand, ej heller ved pil, ej heller ved storm, ej heller ved torden, ej heller ved gift, ej heller ved onde ånder, ej heller med mened, ej heller ved onde menneskers vidnesbyrd.«

Overtro!

Ja, det er overtro at tro, at man med en papirstrimmel eller snor på sig, som er 1/16 af Frelserens Højde, kan beskyttes mod det onde.

Tro!

Ja, når vi ser på billedet og lytter til fx. af Paulus' brev til Filipperne, kap.2,5-9:

»I skal have det sind over for hinanden, som var i Kristus Jesus, han, som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det, tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig; og da han var trådt frem som et menneske, ydmygede han sig og blev lydighedsindtil døden, ja, døden på et kors.

Derfor har Gud højt ophøjet ham og skænket ham navnet over alle navne, for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig, i himlen og på jorden og under jorden, og hver tunge bekende: Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære.«

Redaktion, layout samt fotos af Susanne Fabritius de Tengnagel. Junu 2023 Revideret og layoutet af Mette Zeb Egemose Nielsen

Version 4 - 2023

Kilder: P. Severinsen, *Frelserens Højde*. Danske Studier. Udgivne af Gunnar Knudsen og Marius Kristensen 1926. København, Nordisk Forlag.

Danmarks Kirker: Særtryk af S. Nicolai Kirke Køge
Særtryk af St. Bendts Kirke. Særtryk af Vigersted Kirke.
Eva Louise Lillie, lektor ved Det Teologiske Fakultet, Kbh.